

Karácsony, éjféli mise

Iz 9,2-7

„A nép, amely sötétben jár...”

A nép, amely sötétben jár, nagy fényességet lát. Akik a halál országának árnyékában laknak, azoknak világosság támad. Nagy ujjongással töltöd el őket, kitörő örömet adsz nekik. Úgy örülnek majd színed előtt, ahogy aratáskor szoktak örülni, s ahogy akkor örülnek, amikor a zsákmányt osztják. Mert terhes igáját, a vállára nehezedő rudat, sanyargatója botját összetöröd, mint Midián idejében. Mert minden harcban viselt sarut, minden vérben forgatott ruhát elégetnek, s tűznek lesz martaléka. Mert gyermek születik, fiú adatik nekünk, s az ő vállára kerül az uralom. Így fogják hívni: Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten, Örök Atya, Béke Fejedelme. Messzire kiterjed majd uralma, és a békének nem lesz vége Dávid trónján és királyságában, amelyet megerősít és megszilárdít a jog és az igazság által. Mostantól mindörökké ezt teszi a Seregek Urának féltő szeretete.

A szír-efraimita háborúban, jórészt a hitehagyott Acház miatt, Észak-Izrael függetlensége megszűnt és Kr. e. 732-ben az országrészt, Szamariát, Asszíriához csatolták. Az említett király nem látta be, hogy a politikai túlélés érdekében végzett behódolás vallási halált jelent. Ezzel a tettel a Jahve szolgájának tekintett király lelki sötétségbe, a pogányságba taszította országát. Így elindított egy folyamatot, amely hamarosan a babiloni fogságba való hurcoláshoz vezetett. A szöveg háttérben az izraeli királyság elvesztésének és a templomi kultusz megszűnésének vészterhes eseményei állnak. A nép azt érezte, nemcsak királyaik, de még az Isten is magára hagyta őket. A deportáltak „lelki sötétségben” jártak. Ezt jól szemlélteti a „Babilon vizeinél ültünk...” kezdetű zsoltár is.

A próféta tehát a nemzeti depresszió idején szólalt meg és próféta Acház utódjáról, egyesek szerint történeti értelemben Hiszkijáról. Ő azonban nem igazán felel meg a szabadító szerepnek, tehát egy kései utódra vonatkoztatták ezt a prófeciát. A nagy fényességről, az eljövendő vallásújítóról, a messiásról, akinek neve Emmanuel. Ez a megígért messiás változtatja meg a nép hangulatát: akik reménytelenségben éltek, azok újra reménykedni kezdenek. Mivel egyik izraeli király sem felelt meg a fenti prófeciának, ezért kezdték azt hirdetni, hogy nem is

születésről, hanem koronázásról szól a prófécia. Ennek az új királynak a szimbolikus nevei a következők voltak: Tanácsadó, Erős Isten, Örök Atya, Béke Fejedelme (5.v.). A szöveg olyan jelzőket említ, amelyeket egyébként csak Jahvére szoktak alkalmazni (vö. 28,29). A Béke Fejedelme cím vonatkozott minden királyra mint uralkodásának legfőbb céljára. A Dávidnak tett ígéretek között szerepel (2Sám 7,16), hogy trónjának szilárdságát az igazságosság adja.

Az ősegyházban Izajás 9 fejezetét a 7–8 fejezetekkel együtt olvasták, és a születendő gyermeket Jézusra vonatkoztatták. Ennek oka, hogy Máté 4,15–16 idézi az Izajás 9,1–2-t, éppen Jézus missziójának kezdetén. Jézus működésében a prófécia beteljesedését látta Alexandriai Cirill is. Euszébiosz is Jézussal azonosítja a születendő gyermeket. Augustinus szerint a lelki helyreállítást Krisztus kezdi meg azok között, akik eddig a halál árnyékában ültek. Előszeretettel idézi Nagy Szent Gergely pápa is az Iz 9,1–2-t, és úgy gondolja, mindenki, aki az újszövetséghez kapcsolódik, részt vehet ebben a prófétai örömben.

A fenti prófétai szöveg minden esetben vigasztalás volt azoknak, akik hazájuktól távol, vallásukban elnyomva, félelemben éltek. A nemzeti depresszió ugyanis nemcsak a zsidókon vett erőt, hanem számos más nép tagjain, akik ezt a szöveget olvasták. Egyrészt úgy érezték, hogy a jelenséget, a történelmi lelki állapotot jól írja le a próféta, másrészt úgy gondolták, éppen ebben a lelki állapotban van legnagyobb szükségük hinni a jövő megváltozásában. Ekkor érezték leginkább, hogy szükségük van egy vezetőre, aki lelki támaszuk lehet és aki képes akármilyen áldozat árán megváltoztatni e helyzetet.

Számos népnek és nemzetnek lett Krisztus a megváltója, aki életét adta az igazságért és a bűnösök megváltására jött. Ezért minden alkalommal, amikor túlárad az erőszak és az elnyomás, akkor megnő az érdeklődés ezen szöveg iránt és mindenki keresi az igazi megváltót. Sok megváltóban csalódtak már az emberek, akik szabadítóként érkeztek. Ők pedig, amint megszilárdították hatalmukat ugyanolyan elnyomók lettek, mint elődeik. Jézus azonban soha nem vált elnyomóvá, hanem megmaradt az igazságosság királya és a bűnért való legnagyobb áldozat. Az ő messiási példája világít a történelmen keresztül. Követői nem hagyták feledni sem ezt a szöveget, sem pedig azt a gondolatot, hogy ennek a prófétai látomásnak a beteljesítője Jézus. Mindenki, aki hasonlót tesz, jézusi tettet hajt végre.